

Politechnika Śląska
Wydział Architektury

Analiza narzędzi włączających społeczności
do projektowania rozwiązań urbanistyczno-
architektonicznych wynikających ze zmian klimatu,
w tym narzędzi opartych na technologii.

Sylwia WIDZISZ-PRONOBIS

ROZPRAWA DOKTORSKA

NAPISANA POD KIERUNKIEM

dr hab. inż. arch. Anny Szewczenko, prof. PŚ

oraz

dr hab. inż. arch. Joanny Tymkiewicz, prof. PŚ

STRESZCZENIE PRACY DOKTORSKIEJ

mgr inż. arch. Sylwii Widzisz-Pronobis

pt: „Analiza narzędzi włączających społeczności do projektowania rozwiązań urbanistyczno-architektonicznych wynikających ze zmian klimatu w tym narzędzi opartych na technologii”.

Promotorka:

dr hab. inż. arch. Anna Szewczenko, prof. PŚ

Rozprawa doktorska podejmuje problematykę włączenia społeczności lokalnych do projektowania rozwiązań urbanistyczno-architektonicznych wynikających ze zmian klimatu.

Celem pracy jest wskazanie cech, decydujących o skuteczności metod i narzędzi we współczesnych procesach partycypacyjnych, uwzględniających potrzeby wynikające ze zmian klimatu oraz opracowanie modelu partycypacyjnego, służącego wdrażaniu rozwiązań na rzecz zapobiegania zmianom klimatycznym.

Praca doktorska ma charakter badawczy i prezentuje ogólną wiedzę z zakresu partycypacyjnego projektowania w dyscyplinie architektura i urbanistyka. Przedmiotem badań są metody, techniki i narzędzia partycypacyjne oraz ich zastosowanie w procesie partycypacyjnym. Według założonej tezy możliwe jest wyłonienie grupy metod i narzędzi, które są szczególnie wspierające w procesach partycypacyjnego projektowania urbanistyczno-architektonicznego w kontekście budowania odporności miejskiej, zrównoważonego projektowania i adaptacji do zmian klimatu.

W przyjętej metodologii badań przeprowadzono analizę źródeł literaturowych, dotyczących przykładów procesów partycypacyjnych, zastosowanych metod i narzędzi w celu określenia modelu partycypacyjnego wspomagającego budowanie rezyliencji miejskiej wobec zmian klimatu. Przeprowadzono badania z zakresu uwarunkowań społecznych i organizacyjnych partycypacji społecznej, analizę wybranych przykładów procesów partycypacyjnych oraz wybranych narzędziowników opracowanych do przeprowadzenia działań włączających. Kolejnym krokiem było wyodrębnienie czynników decydujących o doborze metod i narzędzi partycypacyjnych, a także określenie kluczowych faz procesu partycypacyjnego oraz elementów modelu partycypacji z uwzględnieniem iteracyjności tego procesu. Zebrana wiedza posłużyła do przeprowadzenia testu modelowego rozwiązania na wybranych procesach partycypacyjnych, w których uczestniczyła Autorka pracy. Wyniki testowania pozwoliły na doprecyzowanie Autorskiego Modelu Partycypacyjnego i na opracowanie wniosków pozwalających na ukierunkowanie dalszych badań w obszarze projektowania partycypacyjnego.

Praca składa się z siedmiu rozdziałów. Pierwszą część stanowi wprowadzenie, w którym opisana jest geneza i uzasadnienie podjęcia pracy wraz z celami, tezą i opisem przyjętej metodologii. Kolejne rozdziały to analityczna część pracy, w której dokonano badań literatury z zakresu uwarunkowań społecznych i organizacyjnych partycypacji społecznej oraz badań związanych ze zmianą klimatu i kierunków rozwoju miast: miasta zrównoważonego, miasta rezyliентnego i koncepcji Human Smart City. W rozdziale trzecim podjęto analizę

współczesnych metod i technik partycypacyjnych na podstawie wybranych procesów partycypacyjnych i narzędziowników. Badania objęły zastosowanie narzędzi i momentu ich zastosowania, efekty partycypacji, elementy składowe procesów oraz role projektantów. Wnioski z przeprowadzonych badań opisane w rozdziale czwartym posłużyły do opracowania Autorskiego Modelu Partycypacyjnego, który obejmuje założenia dotyczące procesu inwestycyjnego, zadań projektanta i zasad doboru narzędzi partycypacyjnych. Na podstawie określonych w rozdziale piątym zasad i celów testowania modelu, przeprowadzono proces sprawdzenia stopnia zastosowania założeń modelu w procesach, których Autorka pracy była współtwórczynią. Wyniki testowania posłużyły do opracowania wniosków i podjęcie dyskusji na temat przyszłości procesów partycypacyjnych w obliczu zmian klimatu.

Wśród wniosków pracy badawczej istotne są kwestie związane z dyskusją na temat wyzwania i edukacji z zakresu odporności miejskiej i adaptacji do zmian klimatu oraz kwestie organizacyjne i związane z zaangażowaniem społecznym. Czynniki wyodrębnione w badaniach stanowią bazę do analizy skuteczności procesów partycypacyjnych szczególnie w ujęciu budowania odporności miejskiej i zwiększania zaangażowania społecznego. Istotnym efektem jest także zakres działań objętych Autorskim Modelem Partycypacyjnym, które mogą wspierać organizatorów procesów partycypacyjnych w planowaniu i prowadzeniu takich działań. Dla pełnego wykorzystania możliwości jakie daje model ważne są kwestie związane z odpowiedzialnością za kompleksowe prowadzenie procesów i efekty z nich wynikające. Efektem badań jest także zakres kompetencji, jakie może pełnić projektant w procesach partycypacyjnych, co może mieć przełożenie na rozwój zawodu architekta i urbanisty w przyszłości.

Praca doktorska ma także wymiar praktyczny i może stanowić wsparcie dla organizatorów procesów partycypacyjnych w tym władarzy gmin, urzędników i lokalnych liderów w podejmowaniu problemów związanych ze zmianami klimatycznymi.